

مرعشلى قازانچى زاده

عبدالقادىر سەمى

جوغرافيا

۱۹۰۷

اىلك مکتبلرده تدریس ایدىلك اوزره صوڭ پروغراملره كوره
يازلمش وتوركيه جمهوريتى معارف وكالتنجه بالمسابقه
قبول ايدىلمشدر

دوردونجى صنف

مرحقى محفوظددر

مرکز توزیعی :

باب عالی - مسس طبیعت مطبعسى

استانبول

۱۳۴۰

برنجی قسم

جوغرافی اصطلاحلار



بړك بوزى — بړك بوزى قاطيدر . قاطى اولان بړبوزى دوزدكل
دالغاليدر . بوكسكلكلر و چوقورلقلر واردر . بړبوزونده كى چوقورلقلر ك
بك چوغنى صولر طولد بړمشدر .

قارار — صولر ك اورتمدىكى قسملر قارالاردر .

دكزلر و كورلر — چقورلقلرى طولدوران طوزلوصولردكزلردر .
دكزلر قارالردن اوچ دفعه داها بوبوكدر . قارالرده بعض چوقور
بړلرنده صولر طولپلانبر و صوب بربكبنبلرى تشكيل ايدر . بوكى
صولرده (كول) دنبر .

قطعلر و آدار — چوق بوبوك قارالره قطعه دنبر . دكزلر ك
اچنده بوكسهلمش كوچوك قارالارده آدارلاردر .

قطعلر بش داندر . آسىا ، آمربقا ، آفربقا ، اوروبا ،
اوقبانوسىا .

[قرائت — بش قطعه دن اوروبا ، آسىا و آفربقا اسكى دنباى ؛

آمریقا و اوقیانوسیاده یکی دنیایی تشکیل ایدر لر . اولجه یالکنز اوروپا ایله آسیا و آفریقایی طانییان بو اوج قطعه انسانلری سوکرادن بولدو قلمری آمریقا ایله اوقیانوسیا یه یکی دنیا دیمش لدر لر .]

طیسه دکزلر - بحر محیطله - قطعه لری چه ویرمش ، قطعه لره ک طیشنده قالمش چوق بویوک دکزلر طیش دکز ، بحر محیط لدر لر . قطعه لری کبی بویوک دکزلر ده بش دانه در : آوروپا ، آفریقا و آمریقا آراسنده آطلاس طیش دکزی - بحر محیط اطلاسی ؛

آسیا ، آمریقا و آسترالیایا آراسنده بویوک طیش دکز - بحر محیط کبیر ؛ آسیا و آفریقا ، آسترالیایا آراسنده هند طیش دکزی - بحر محیط هندی ؛ آوروپا ، آسیا و آمریقانک شمالنده بحر محیط منجمد شمالی - دونمش شمال طیش دکزی ؛

جنوب قطبی اطرافنده بحر محیط منجمد جنوبی - دونمش جنوب طیش دکزی اوقیانوسیا قطعه سی هند دکزیله بویوک دکز اره سنده در .

[قرائت - دکزلر اوجوز و راحت یوللار در . صوکن سنه لره پاییلان چوق بویوک واپور لر فیرطنه لردن قور قازلر . دکز قی بیلارنده یاشایان انسانلر ، قارالار ک ایچریلر نده یاشایان انسانلردن چوق زمان اول بر برینی طانیملر در . دکزده چوق بالق و طوز واردر . روزکار واسطه سیله قره لره یاغمور کتیره ن بولولطرده دکزدن پیدا اولور .

« قارا اصططوملری »

قارالارده بویوکسکلر ، چوق قورلقلار ، دوز لکلر ، اقلر و دورغون صولر ، دکز کنار لرنده کیرینتیلر و چیقینتیلر واردر .

•
داغ — قارالرده اوزرى ديك اولان يوكسكلار داغلردر .
داغلر چوق ، اورتا ويا از يوكسك اولور . چوق يوكسك داغلر
تپهلرندن قار اكسيك اولماز .

صبرا داغ — داغلر بربرينه بيتيشيك ، بويوك ييغينلر حالنده
اوزاتمشلر ايسه صبرا داغ اسمنى الير . بعض صبرا داغلر چوق بويوك
اوزون و يوكسك ييغينلر تشكيل ايدرلر . بو داغ ييغينلرينك اره سندن
كچمك و چوق يوكسك يرلرنده ياشامق زوردر .
داغلق يرلك هواسى سرت ، اراضى صارب ، منبت طوراغى آز
اولديني ايچين ، نفوسى ده آذر .

يانار طاغ — بعض داغلر تپهلرندن ويا تپهلىرى جوارنده كى
ياريقلردن دومان ، كول ، طاش و لاوچيقار . چيقان ماده لرك چوغى
آتش حالنده در . بويله داغلر يانار داغلر . يانار داغلر يقيننده كى
مملكتلرده زلزله حركت ارض چوق اولور .

مركت ارضه زلزله — بعض مملكتلرده خصوصيله يانار داغلر
جوارنده يرلر صارصيلير ، كورلتولر ايشيديلير ، طوراكلر چوكور .
يرلك بويله جه صارصيلماسنه زلزله ديرلر . صيق صيق زلزله لرله صارصيلان
يرلرده ياشايان انسانلر چوق ضرر كورير .

تپه — داغلر كاك يوكسك يرلرينه تپه ديرلر . تپه لر چوق سيورى
ويا ياصى اولاييليرلر . سيورى تپه لر صارب و يالچيندر .

باماج - بوقوسمه — تپهلرندن آشاغى به دوغرى داغلر كاك يوقوشلى

اطرافلرینه ياماچ دیرلر . ياماچلر چوق ديك اولورسه اوچوروم اسمنی آیر . چوق ديك ياماچلری انسانلر کوجلکله طیرمانا بیلیرلر .
 نٚتک — داغلك دوزلکلرده يتسدیکی کنارلره نٚتک دیرلر .
 داغلر ؛ دره لرده ، وادیلرده ، دوزلکلرده بیتر .

وادی — داغلك آراسنده کی چوقورلقلره وادی ده نیر . وادیلر چوق اوزون ، چوق دار ویا چوق کنیش ، چوق قیصه اولابیلیر . وادیلر یا داغ صره لرینه عمود ویا خود موازی اولارق آچلمش بولونور . داغلی دیدیکمز انسانلر وادیلرده یاشارلر چونکه وادیلر منبت وقویتودر .

دربند — چوق دار و قیصه وادیلره دربند دیرلر . داغ یولاری چوق یرده دربندلردن کچر . دربندلره قارا بوغازیده ده نیر .

کچیر — داغلرده یوللره یردن کچه مز . یوللارک کچه بیلدیکی طانمش بوغازلر کچیدلردر . داغلك اکاهمیتلی طرفلری کچیدلریله وادیلریدر .
 اووا — آچاق دوزلکلر اووالردر . اووهلر دوم دوز دکادر .

چوق وقت خفیف تپه لرله عارضه لی و داغالی اولور . اووالارک طوپراغی اکثریا قوتلیدر . چیفتچی انسانلر، اووالری چوق سه ورلر . بعض اووالر چوق قالابالقدر . اووالردن کچن ضولرده کمی ایشلتمک ، اووه لرده یول آچق قولایدر . اووه لرك هواسی ده دهامعتدلدر .

یابولار — یوکسک دوزلکلره یایلا ده نیر . یایلالرده دوم دوز دکادر . پک چوق یایلالرک اطرافنده چرچه وه کبی یوکسک داغلر بولونور . یایلالرده انسانلر چوق راحت ایده مزلر و قولایلقه کچینه مزلر . چونکه یایلالرک هواسی سرت و قوراق اولور . یایلالرده یوللر قولای یاپیلماز . نهرلرده چوق یرده سرعتله آقار کیملرک حرکتنه الویریشلی اولماز .

مړل — هواسی یازلوی صیجاق ، قیشلاری صوق ، قوراق ، یاغورسز ، چوق کره قومله اورتولویرلر چولاردر . چولارده اوت ، حیوان و انسانه چوقلق تصادف اولونماز .

قیبی - مامل — قارالرك بیتدیکی ، صولرك باشلادینی یرلر قییلردر . دکزك باشلادینی یر دکز قی ییسی ، نهرك باشلادینی یر نهرك قی ییسی ؛ کولك باشلادینی یرده کولك قی ییسیدر .

یاریم آدا — بعض یرلرده قارالر دکزه طوغری حیقهدر . بو حیقیتی یارم آدادر . یارم آدارك اوچ طرفی صو بر طرفی قارادر . بوروسه — یارم آدا کوچوک و سیوری اولور ایسه بوروندر . بورونلرك چوغی داغلرك صولرك ایچنه دوغری صوقولان نقطه لریدر .

« صر اصطلاحلری »

نهر — یر یوزنده آقان بویوک صولره نهرده نیر . نهرلر ایلك پیدا اولدقلری یرلرده کوچوک برر صودر . یولده باشقا آقار صولارله برلشهرك بویورلر . [قرائت ایشله تیلن کیملسایه سنده نهرلر برر اوجوز یول تشکیل ایدر نهرلرك صولریله تارلالر صولانییر . قوتلریله ده کرمنلر ایشله تیلیر والکتریق آلدی ایدییر . بالقلرندن استفاده اولونور . بونك ایچین نهرلر چوق فائده لیدر .

ایرماق — ایرماق نهرلرك کوچوکیدر . تورکیاده هم بر چوق نهر همده بر چوق ایرماق واردر .
ایرماق — ایرماق کوچوکنه چای ده نیر .

قول — برنهری میدانہ کتیرن ، بویودن ، بویوک ، کوچوک سولر
او نهرک قوللایدر .

صاغ وصول قی بی — باجقلرک آره سنندن کچمچک کبی نهرک
آقدینی طرفه یوزونی دونن بر انسانک صاغی نهرک صاغ قی بیسی
صولی ده نهرک سول قی بیسیدر .

قائناہ — منبع — سولرک طوبراق وقایارک آره سنندن ایلک
چیقداقاری یرلر قاینالقاری — منبعلایدر . قاینالقاره پیکارده دیرلر .

آغز — منصب — نهرلرک بیتدیکی ، دکزویا کوللره دوکولداقاری
یرلر آغزلی — منصبلایدر . بعض نهرلر دکزویا کوللره وارامادان
قوملوقارده چوللرده غائب اولورلر . بعض یایلا نهرلری بویله در .
بوکی نهرلرک فائده سی آذر .

فلیج — کنیش اوزون ودرین اولان نهر آغزلینه خلیچ دیرلر
چوق مملکتلرده خلیچلر دکز تجارتنده بویوک ایشلر کورورلر .

موضه — بر نهرک تکمیل قوللری اوجلرندن کچیربله جک
چیزکینک ایچنده قالان طوبراقلر نهرک حوضه سیدر . اونهرک تکمیل
صولری بو چیزنی ایچنده کی یرلردن کلیر و بونلرده آنجاق بو چیزکی
ایچنده کی یرلری صولایابیلیر .

کورفنز — دکزلرک قارالره کیرمش اولان قسملرینه کورفزده نیر .

قوی — کوچوک کورفز لر قویلدر .

لیمان — قویدن کوچوک کیرتیلره لیمان دهنیر . کورفز ، قوی و لیمانلر روزکارلردن قاپالی اولورلر ایسه کیمجیلرجه چوق مقبولدر . دنیانک اک بویوک تجارت اسکلهلری یا خلیجلرده ویا کورفز ، قوی لیمانلر ایچنده بولونور .

ایچ دکن — قارلرک آره سننه کیرمش بولونان دکنلره ایچ دکن دیرلر . بولرک ایچنده آق دکن کبی چوق بویوکلری ده واردر .

بوغاز — ایکی قارایی بربرندن آیران ، ایکی دکنی بربرینه برلشدیرن دار دکنلر بوغازلردر . بوغازلر دکنلرک قاپوسیدر . دنیاده کی بوغازلرک چوغی انکلیرلرک آلددهدر . تورکیاده کی چناق قلعه و استانبول بوغازلری چوق اهمتلبدر .

قانال — انسانلر بعضاً ایکی دکنی ویا ایکی نهری برلشدیرمک اوزره قارالی قازراق بوغازلر آچارلر . بولر قاناللردر . اک بویوک دکن قاناللری سویش ایله (کیل) و پاناما قاناللریدر .

ایکینچی قسم

طبیعی حادثہ لر

کونروز و کچیجہ — کونش اولمازسہ ، کرہ قارا کلقدر . کرہ
ایشینی و صیجاقلنی کونشدن آلیر . کرہ نک کونشہ دونن طرفندہ
کوندوز کونشی کورمہ یں طرفندہ دہ کیجہ حکم سورہر .

صیجاقلنی — یر یوزونی ایصیتان کونشدر . کونشک ایشینی ترہ یہ
چوق دیک کلیر ایسہ اورالری چوق صیجاقل اولور . کونشدن کلن
شعاعک میلی آرتدقہ صیجاقلق دہ آزالیر . بوسیدن یر یوزونک
ہر طرفندہ صیجاقلق و صوقلق بردکلدر . چوق صیجاقل ، معتدل ،
ایلیق و چوق صوق مملکتلر واردر .

سخونت — بر مملکت ہواسنک صیجاقلنی اورانک سخونتیدر . ہر
مملکتدہ باشقا ، باشقازمانلردہ و باشقا ، باشقاسبیلرلہ سخونت ارتارواکسیلیر .

یاز و قیسمہ — سخونت فضلہ اولدینی زمانلر یاز ؛ از اولدینی
زمانلر قیشدر . سنہ نک سخوتی اورتا اولان زمانلرینہ دہ ایلک بہار
و صوک بہار دہ نیر .

سخونک انسانہ ، حیوانہ و نباتلرہ تأثیری — صیجاقلنی
زیادہ یرلردہ ہر انسان یا شایامادینی کی صیجاقلنی از یرلردہ دہ ہیچ کیسمہ
اوزون مدت یا شایاماز . انسانلر اک چوق صیجاقلنی اورتا درجہ دہ اولان
مملکتلری سہ ورلر . حیوانلردہ انسانلر کی سخونتدن متأثر اولورلر . بعض
قارا و دکز حیوانلری یا شادقلری یرلرہ آلیشمہ شلدر . وجودلری

فضله صیجاق ویافضه صوتوقله اویاجق طرزده ده کیشیکلکبر کورمشدر .
 بعض حیوانلرده وجودلرنده ده کیشیکلک کوسترمه دن موسملرک پیشی
 صیرا کوزلر . بزم مملکتمزده کی لیلک ، چایلاق و قرلانغجلر کی .
 نباتلرده؛ یاشامق ایچون صیجاقلق ، صو و طوپراغه محتاجدر . سخوتی
 و صویی چوق اولان مملکتلرده اغاجلر و اوتلر صیق و بویوک اولورلر .
 سخوتی چوق، صوسز یرلرده چولدر و انساندن محرومدر. بویکی یرلرده
 اوت ، آغاج یوقدر .

هوا — دنیانک اطرافنی نفس آلدیغمز زمان جکرلر مزه کیرن هوا
 ایله قاپلیدر . هوا کوزله کورونمز خفیف بر جسمدر. انسانلر ، حیوانلر
 و نباتلر هواسز یاشایامازلر . سایه دوغری یوکسه لدکجه هوانک تضحیقی
 آزالیر . یوکسک داغلر اوزرنده ده هوانک تضحیقی آزدر .

روزلار — هوا ده صو کبی بوش بریر بولدومی اورایه هجوم ایدر آقار.
 هوانک بر یردن دیکر بر یره آقاسنه روزکار دیرلر. روزکار حیزلی
 نسه رسه فیرطنه اسمنی آلیر . هوا صیجاق اولورسه؛ هوا ده بوغو —
 صو بوخاری چوق اولور ایسه بویله هوا کوکه طوغری یوکسه لیر .
 هوا یوکسه لدکجه یری بوشالیر صوق و قورو هوا ده بو بوشلغه هجوم ایدر.

روزلار — بعض روزکارلر بللی کونلرده متهادیا شاشیرمادن
 نسه سلرلر . بونلر منتظم روزکار ده نیر . بعض روزکارلرده وقتلی و قسز
 نسه سلرلر . بزم مملکتمزک چوق روزکارلری صیق صیق استقامتنی

ده كيشديره ن روزكارلردر. قرائت [فیرطنه زمانلرنده روزكار اولری بیقار. آغا جلری ده ویریر، انسانلره چوق ضرر ویریر. بوک قارشیری روزكارلرک بر چوق فائده لریده واردر روزكارک قوتیله کیلریورورلر. دکر منلرایشلر؛ فناهوالی یرلرک هواسی ده کیشیر تازه لیر. روزكارلرک اک بویوک فائده سی دکزلردن پیدا اولان صوبخارنی قره لره سورمه سی وبویله لکله یاغمور ورطوبتی تامین ایتمه سیدر .

یاغمور — سباه کی بولولطلار بخار حالندن صوحالنه کچهر بویوک کوچوک دامالرشکلنده یر یوزونه دوکیلرلر. بویله جه دوکیان صولره یاغمورده نیر.

بولوط — کونشک صیجاقلنی دکز، کول و نهر صولارینی بوغو — بخار حالنه کتیریر. هوادن خفیف اولان بو بخار کوکه یوکسه لیر . سباه طویلانان بخار هوایی دولدیرنجه بولولطر میدانه کلیر . بولولطر صوئوینجه یاغمور اولور و یره دوشر .

قار — بعض مملکتلرده قیشلری یاغمور یرینه قاویاغار . قاری یردن ایلارله ویا هیچ قالقمايان مملکتلر واردر .

جمودیه — بعض داغلرک اراسنده کی درین وادیلره سنه لرله یاغان قارلر بریکرک طونار و بویوک بر بوز ییغینی پیدا اولور . قارلرک بربری اوستنه ییغیلوب صیقشمه سیله حاصل اولان بو بوز ییغینه جمودیه دیرلر . جمودیه لرک اریمه سی نهرلره باشلانغج تشکیل ایدهر . جمودیه لر قاطی اولمقله برابر ارضینک میلی قووالایارق یاواش، یاواش یوکسکلردن آشاغییه طوغری قایار .

م و مزر — بویوک دکزلرده صولر کونده ایکی دفعه قارالرم
طوغری ایلرله و یوکسه لیر . بو مددر . ایکی دفعه ده چه کیلیر و آچالیر .
بوده جزدر . مد و جزر کونش و آیک جاذبه لرندن میدانه کلیر .
آق دکز و قره دکز کی بعض ایچ دکزلرده مدو جزر پک آز حس
ایدیلیر .

[قرائت-مد و جزری فضله اولان دکزلرده کیلر، خلیجلره ، نهر
آغز لینه و بعض ریختیمی لیمانلره کیره بیلمک و چیقاییلمک ایچون
مدی بکلر لر . جزر زماننده حرکت ایده مزلر . مد بعض یوکسک
قییلاری آشیندیر و بیقار . مد و جزری اولان آز درین دکزلرک
قییلارنده واپور لر . انکیلرده دمیر لر .]

آقینقی — دکز صولری چوق زمان دورغون دکدر . مد و جزر
، روزکار لر دکزلری حرکت کتیر . آقیتیلر ؛ دار ویا کنیش نهر لر
کی دکز صولرینک بر طرفدن بر طرفه اقه سیاه حاصل اولور . آقیتیلر
عادتا دکز ایچنده آقان نهر لر کیدر .

[قرائت-صیجاق طرفلردن کلن آقیتیلر صیجاق، صئوق طرفلردن دن
آقیتیلرده صئوقدر . صیجاق آقیتیلرک چارپدینی مملکتلرده هوا معتدل
و یاغمور لی ، صئوق آقیتیلرک چارپدینی مملکتلرده ایسه هوا صئوق
وقوراق اولور . صیجاق آقیتیلردن فایده، صئوق آقیتیلردن ضرر کورن
بر چوق مملکتلر واردر .

مثال : غولف سترم صیجاق صو آقیتیلی اوروپانک غربنه بول
یاغمور و رطوبت کتیریر . (لابرادور) آقیتیلی شمالی آمریقانک
شرق ساحلرنده هوا ی سرتلشدیریر .

اوچنچى قىم
تورکيا جمهورىتى



موقع — تورکيا جمهورىتى اراضىسى اسكى دنيا قىطعه لرندن آسيا ايله
آوروپاده در. آسيانك غىربنده بولونان تورك ايلي يارم آداسيله ؛ اوروپاده كى
بالقان يارم آداسنك شرق جنوبيسى توركلر كدر .

اهميت — اوروپا و آسياده اك اسكى يوللر تورکيا اراضىسندن
كچديكى كچى بوكونده اورتا شرق ايله غرب آراسنده اك قيصه قارا و دكز
يوللرى يينه تورکيا اراضىسندن كچر . غرب مدنيتى شرقه و اورتا
شرقه تورکيا ايله كيره جكدر . تورکيا اراضىسى معدن و نىاتجه چوق زىكيندر .
هنوز ال سورولمه مش بر خزينه در .

صدد — تورکيا جمهورىتى اراضىسنىك شىالنده بولغار حكومتى
قارادكز ؛ شىال شرقنده قافقاسياده كى ارمنى و كورجى حكومتلرى ؛
شرقنده ايران حكومتى ؛ غىربنده يونان حكومتى و ادالر دكزى ؛
جنوبنده سوريه ايله عراق واردر . سوريه فرانسه . عراقده انكلتره
حمايه سنده در .

وسعت — تورکيا جمهورىتى اراضىسى ۷۳۰,۰۰۰ مربع كيلومتره
بويوكلكنده در . موصل ولايتيله برابر ۷۸۴,۰۰۰ مربع كيلومتره .

دوردونجی قسم

تورک آسیاسی

موقع ، اهمیت ، حدود و مساحت — تورک آسیاسی تورک ایلی یاریم آداسیله شرقنده کی شرقی تورک ایلی و یا خود جزیره علیا ده نیلن قسمدن عبارتدر. تورک ایلی آسیانک اورو پایه غرب مدینتی کورمک ایچون اچیلمش بر نجره سی دیمکدر. بو کون تورک جمهوریتک ابویوک وزنکین طوپراقلی تورک آسیاسنده در . آنادولیده تورکی قوتلی ، زنکین یاباق هر نوع نباتات حیوان و معدنلر واردر . تورک آسیاسنک شمال غربنده آدار دکزی چناق قلعه بوغازی ، مرمره دکزی ، استانبول بوغازی ؛ شمالنده قارا دکز ؛ شمال شرقیسنده کورجی و ارمنی حکومتلری ؛ شرقنده عجمستان ؛ جنوبنده سوریه و عراق واردر . تورک آسیاسی موصل ولایتیله برابر ۷۵۸,۰۰۰ مربع کیلومتره بویوککننده در .

طبیعی جوغرافیایا

عرضه لر — غربی آنادولی اطرافی داغلرله چورلش یوکسک ، اورتاسییده بو داغلردن داها آچاق بر یابلا در . طبقی بر لکن کی یایلانک اوزری دوم دوز دکلدر . یایلادهده باصیق و یاصی داغلر

آلچق تپلر واردر. يايلاڭ شمانده اوزرلری اورمانلره اورتولو قارادکیز بویونجه اوزامش آنادولی شمال صیرا داغلی واردر. بورالارده کی آغاچلرک برچوغی ده فندق وجه ویز آغاچلریدر. آنادولی شمال سلسله سنک بعضی پارچلری شرقدن غربه (لازستان، جانیک وایلغاز) داغلاری اسملرینی آلیرلر. غربده کی داغلر دکزه دیکینه اوزامش روقی ییلارده برچوق کیرتی وچیقیتی یامشلردر. بونلرک اک بویوکلری (قازداغی دمیرجی داغی و بوز) داغیدر. جنوبده شرق شمالی یه دوغری طوروس و آتی طوروسلر (بوغا) واردر. طوروس داغلرندن ایچ یایلایه کولک کچیدیه کچیلیر. طوروس داغلی جنوبی انادولینک اک یوکسک بیغینلریدر. غربده کی و جنوبده کی داغلرک اوزرلریده آغاچلر اورمانلقدر.

قیصری یقیننده کی اسکی بریانار داغ اولان ارجیاشک تپه سی دکزه بوزوندن ۳۹۶۰ متره یوکسکدر. بوداغلر دنبشقه یایلاڭ کنارلرنده غربده مراد داغی، سلطان داغی؛ شمالده آق داغ، آاداغ و ییلدیز داغی واردر. آنادولی اووالری نهر بویلرنده و دکزه یقین طرفلرنده در شمالده کی نهرلردن یالکنز سقاریا بویونده کی اووا بویوکجه دیکرلری کوچوکدر. غربنده که دیز و بویوک مندرس نهرلرینک کچدکاری اووالر بویوک وزنکیندر. اک زنکین اووا طوروس داغلرینک شرقده کی اتکلرنده چوققور اووهدر. اورتاده کی یایلاڭ بعضی رلری طوزلولو و چول کبیدر. شرقی آنادولی غربی آنادولیدن داها یوکسک و داها دالعالیدر. بورالارده کی داغلارک اوزرندن چوق زمان قار اکسیک اولماز. حدودده کی آارات اسکی یانار داغی ۵۱۶۰ متره یوکسکلندهدر. شرقی آنادولی یایلاری کوچوک و فقط اورتا یایلادن چوق یوکسکدر.

ارضروم شهری دکزدن ۱۸۰۰ متره یوکسک بریایلاده در . وان کولی شمالنده سبجان داغیله شمال غربنده بیککول داغلی و اردر . بو داغلرک آراسنده کی یوللر یوکسک کچیدلردن، اوچوروم کنارلردن قورقونج محللردن کچر . قیشین اوزون زمان یونلر قاپانیر . کچیدلرده داغلردن اینن بویوک قار ییغینلری ، چیغلر یوللری قاپار . کچن کاروانلری محو ایدر .

اقلیم — آنادولی چهوره سنک هواسی دکزلره یقین اولدینی ایچون معتدلدر . قارادکزی قییسنده کی مملکتلرک شرقنده سخونت و یاغمور غربده کیلردن داها فضله در . بوقییده یاغمور و سخونت غربه دوغری آزالیر . قیش صئوق ، یاز معتدلدر . غربده آدالردکزی یقیننده کی مملکتلرده قیش معتدل یاز صیجاقدر . یاغمور بورالرده نه چوق ونه آذر . جنوبده قیش معتدل، یاز زیاده صیجاقدر . یاغمور بورالرده کافی مقدارده یاغار . اورتاده یایلاقسمنده یاز صیجاق و قوراق ، قیشده صئوق و شدتلیدر . آنادولیده اک آز یاغمور یایلايه یاغار . چوق آزی یاغمور یاغان ، چول کبی یرلری بیله واردر . شرقی آنادولیده اقلیم داها سرتدر . قیشی شدتلی و اوزون اولور . آیلرله قار اورتادن قالماز . جنوبه دوغری قیشلر او قادار شدتلی اولماز . یاز شمالده معتدل جنوبده صیجاق کچر . یاغمور و قار شمال و شمالده کی یوکسک یرلره داها چوق یاغار .

آقانه و دورغوره صولر — غربی آنادولیده نهرلر قارادکزی ، مرمره دکزی ، آدالردکزی و آقدکزه آقارلر . قارا دکزه یشیل

ایرمق، قیزیل ایرمق و سقاریه نهرلری دو کیلور . یشیل و قیزیل ایرماق، داغلرک وضعیتنه اویراق اولا غربه صوکراده شماله آقارلار . سقاریا اولاشرقه بعده غربه و شماله آقار . بونهرلردن شیمدیلک پک آز استفاده ایلمکده در . صوصوراق و یاقره جه بک صوی مرمرد کزینه دو کیلور . بونهرلرک چوق یرلرک قولایلقه تمیزله بیلیر و تمیزله نیرسه کمیلرک کیروب چیماسنه الویریشلی اولور . کدیزوبوبوک مندرس نهرلریده آدلرد کزینه آقارلر . بونهرلرده قایقار کزده مامکه برابر کچدکلری اووالارچوق زکنیندر . آق دکزه دوکیان سیحان و جیحان نهرلرینک کچدیکی چوقور اووه آنادولینک اک زکنین اوواسیدر .

آنادولی نهرلری پک فائده لی نهرلر دکادر . چونکه قیشین یاغمور زماننده چوق طاشار و اطرافه بیلیر . صولازم اولدیغی یازین قوراق زماننده صولری چوق آزالیر . کچدکاری اراضی ده عارضه لی اولدیغی ایچین چوق یرده سرعتله آقارلر .

آنادولینک اورتاسنده و شمال غربه یسننده بر چوق کوللر واردر . اک بویوک کول یا یلاده کی (طوز) کولیدر بو کولک اطرافنده بطاقلق واردر . بو کولدن طوز چیقاریلیر . (آقشهر، بککشهر، اکریدیر) و شمال غربه یسنده؛ مرمرد دکزی اطرافنده (مانیاس اولو آباد، صبانجه) کوللری موجوددر . آنادولی کوللرینک چوغنک اطرافی بطاقلق اولدیغندن یقینلرنده کی کویلرده صتمه ده چوقدر .

شرقی آنادولیده قارا دکزه چوروخ نهری آقار . شرقی آنادولی نهرلرینک اک اهمیتلیری جنوبه بصره کورفزینه آقان فرات و دجله نهرلریله فراتک قره صو و مراد قوللاریدر . قره صو، مراد و دجله تورکیا اراضیسندن چیقار . مراد ایله قره صو کبان معدننده

برلشد کدن سوکرافرات اسمنی آلیر . شرقی آنادولیده تورکیانک اک بویوک کولی اولان وان کولی واردر . وان کولنک صوی آجیدر . ایچنده اوفاق واپورلر و کیلر ایشار . وان کولیده دکر دن ۱۷۱۸ متره یوکسکدر . شرقی آنادولینک دکزلرده قیسی یوقدر . شمالده طربزون ، صامسون ؛ جنوبده اسکندرون و مرسین اوزاق اولمقله برابر شرقی آنادولینک اسکله لیدر .

قی بیلی — آنادولینک قره دکز ، مرمره دکزی ، آدالردکزی و آقدکزده قی بیلی واردر . قره دکز قیسی بویدن بویه قی بیله موازی داغلرله چویرلش بولوندیغی ایچین یوکسک قایالق و آزکیرتی و حقیقتیلیدر بو قییلرک اک ایشلک لیمانلری طربزون ، صامسون ، سینوب ، ارکلی اسکله لری در . قارادکزه کوزل لیمانلر یوقدر . اسکله لرده داغا قیران و بویوک ریختیملر بولمادیغندن فی رطنه لرده کیلرک چلک چکرو اکثریا سقطلغه اوغرارلر . بوتون بو قییلر شمالدن کلن روزکارلره آچیدر .

مرمره دکز نده ادمیت کملیک کورفلر لیه بوز بورون و قبوداغی یارم آدالری واردر . قبوداغ قارشیسنده کی مرمره آدالری آنادولی یه عاندر . بو آدالرده مرمره چیقار . آدالردکزی قی بیلی چوق کیرتیلی و حقیقتیلیدر . چونکه بو طرفلر ده داغلر دکزه دیکنه ایلر یاشدر . بوراده ادرمید کورفزی ، ازمیر کورفزی . اورلا و بودروم یارم آدالری ، استانکوی کورفزی ، واردر . آدالردکزی قی بیسنده کی لیان و اسکله لرک چوغنده کیلر بارینا بیلیر . ازمیر لیانی نهایتنده کی ازمیر اسکله سی آنادولینک اک برنجی اسکله سیدر . چونکه ازمیر لیانی غایت امین ، درین و کینشدر . تورک ایلینک اورویا په اک یقین بر نقطه سننده در .

ازمیر کورفزی نک آرقاسنده کی اراضی ده برکتلی محصول یتشیدر ، ازمیر

لیمانی ایچ طرفلره؛ قولای ، کیلیریولار و اوزون وادیلرله باغلیدر . آق دکر فی بیسنده انطالیه واسکندرون کورفزلی واردر . بو ساحلده انطالیه . علائیه و مرسین اسکله لری ایشلک برر تجارت مرکزیدر . مرسین اطنه وجواریله اورتا آنادولینک بر قسمنک اسکله سی اولدیغندن اهمیتلیدر . اسکندرون کورفزی غرب فی بیسنده کی یومورطه لوق چوق کوزل بر لیماندر . قارادکر ۲۱۳۰۰ مرمره دگری ۵۰۰ ، ادالر دگری ۱۱۰۰ ، اقدکرده ۱۱۰۰ کیلومتره اوزونلوغنده در . تورکیه نکرک اوروپا و کرکسه آسیاده اوزون فی بیلری اولدیغندن دکر جیلکده ایلری کچمسی و پک چوق واپورلری اولمسی ایجاب ایدر . شیمدیکی واپورلریله تورکیه تکمیل دکر تجارتی باشاراماز .

حیات نباتیه

نباتات — انادولی بر زمان ایچون یالکز طوپراق برکتیه یاشامغه مجبوردر . بر مملکتده زراعت ، صنایعدن داها چابوق ترقی ایده بیلیر . مملکتمز کندی طوپراغنی واحوال هوائیسه سنی آنی تدقیق ایدرک چفتجیلک یاپارسه آرزمانده کندی احتیاجنی تأمین ایتدکن صوکر باشقا مملکتلرده نباتی محصول کونده ره بیلیر .

انادولی اقلیمی هر طرفده بر اولدیغنی ایچین نباتاتک چشیدلریده بریر دکشیر . شمال ، غرب ، جنوب و اورتا ایله شرقی آنادولینک کندیلرینه مخصوص نباتات چشیدلری واردر . شمالده طربزون جوارنده چوق قیش اولمادیغندن پورتهقال آغاجلرینه تصادف اولونور . غربه دوغری